

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
OPĆINA ZAVIDOVIĆI
- OPĆINSKI NAČELNIK -

Broj: 02-14-165/10

Datum: 16.06.2010. godine

**DO KUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD
2011. - 2013. GODINA**

SADRŽAJ

Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog budžeta

Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

Poglavlje 4: Struktura potrošnje u javnom sektoru

Plaće i naknade troškova zaposlenih u općini Zavidovići
Izdaci za materijal i usluge
Transferi
Kapitalni rashodi i izdaci

Poglavlje 5: Budžetski prioriteti za period 2011. – 2013. godina

Dodatak:

Tabela 1.: Konsolidovana projekcija rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji 2009. do 2013. godine,

Tabela 2.: Projekcija plaća i broja zaposlenih 2009. do 2013. godina,

Tabela 3.: Konsolidovana projekcija rashoda po ekonomskoj klasifikaciji 2009. do 2013. godine,

Poglavlje I**UVOD**

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj 19/06, 76/08, 5/09, 32/09, 51/09, 9/10, 36/10, 45/10), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2011. - 2013. godinu. Ovaj dokument je ključni izlazni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišni period postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog budžeta je koristan instrument u stvaranju kvalitetnije strateške osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Dokument okvirnog budžeta za period 2011. - 2013. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za sljedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni nacrt budžeta za 2011. godinu, te daje predviđanja za 2012-2013. godinu. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta.

Višegodišnje planiranje i priprema DOB-a započeto je 2006. godine u okviru Ministarstva finansija, uz podršku Odjela za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) a tehničku pomoć pružala je konzultantska kuća PKF, koju finansira Vlada Velike Britanije.

Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog budžeta je i da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na nivou kantona, objedinjujući podatke o fiskalnom stanju kantona, općina i vanbudžetskih fondova.

Služba za upravu ekonomskih poslova i poduzetništvo općine Zavidovići predlaže Općinskom načelniku da razmotri i usvoji Dokument okvirnog budžeta općine Zavidovići za period 2011 - 2013. godina kao osnovu za pripremu, planiranje i izradu budžeta i finansijskih planova u općini Zavidovići za fiskalnu 2011. godinu.

Poglavlje 2**SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE**

U ovom poglavlju date su glavne makroekonomske pretpostavke za nivo Bosne i Hercegovine, na kojima su zasnivane preliminarne procjene Nacrta Dokumenta okvirnog budžeta za period 2011. - 2013. godine.

MAKROEKONOMSKE PROJEKCIJE ZA PERIOD 2011 – 2013

Indikator	Procjena		Procjena		Projekcije	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nominalni BDP u milionima KM	28.093	27.975	28.638	30.222	32.717	35.629
Nominalni rast u %	13,7%	-0,4%	2,4%	5,5%	8,3%	8,9%
BDP deflator (prethodna godina = 100)	107,3	102,7	101,7	102,3	102,5	103,3
Realni BDP u milionima KM	26.175	27.251	28.172	29.556	31.920	34.496
Realni rast u %,	5,9%	-3,0%	0,7%	3,2%	5,6%	5,4%
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	7,40%	-0,50%	2,00%	1,80%	1,70%	1,50%
Potrošnja u mil KM	28.265	27.979	28.940	30.688	32.694	34.799
Vladina potrošnja u mil KM ¹	5.571	5.905	6.082	6.386	6.706	6.974
Privatna potrošnja u mil KM	22.694	22.074	22.858	24.301	25.988	27.825
Investicije u mil KM	7.909	5.552	5.858	6.689	7.780	9.098
Vladine investicije u mil KM	843	582	669	936	1.105	1.271
Privatne investicije u mil KM	6.678	4.660	4.941	5.517	6.427	7.568
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	15,1%	13,5%	12,4%	11,7%	13,1%	14,9%
Vladina štednja u % BDP-a	1,2%	-1,5%	0,6%	1,0%	1,5%	1,5%
Privatna štednja u % BDP-a	13,8%	15,0%	11,8%	10,7%	11,6%	13,4%
Bilans tekućeg računa u mil KM	- 3.675	-1.769	-2.318	-3.153	- 3.509	- 3.779
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-13,1%	-6,3%	-8,1%	-10,4%	-10,7%	-10,6%
Rast uvoza u %	14,4%	-23,3%	11,0%	15,5%	12,1%	11,8%
Rast izvoza u % ²	11,9%	-16,2%	11,1%	15,0%	14,8%	15,5%
Bruto strane rezerve u mil KM						
Vladini vanjski dug u mil KM						
Vladin vanjski dug u % BDP-a						
Nezaposlenost, broj registrovanih ¹	492.624	497.600	521.000	515.800	492.600	466.500

Trenutna ekonomska situacija i makroekonomski trendovi na nivou BiH

Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine (DEP) procjenjuje da je bruto društveni proizvod BDP (rashodovna strana) Bosne i Hercegovine u 2009. godini opao za 0,4 % i iznosi 27,975 milijardi KM. Pri tome je ostvaren pad u stalnim cijenama (po cijenama iz prethodne godine) od (-3,0%), što je niže od 5,9 % realnog rasta ostvarenog u 2008. godini.

Recesija EU ekonomije je u značajnoj mjeri dovela i do opšteg negativnog trenda BiH ekonomije.

¹ Broj nezaposlenih obuhvata nezaposlene u oba entiteta i Brčko Distriktu

Glavni uzrok pada BDP-a u 2009. godini je bio pad raspoloživo g dohotka i finalne potrošnje, uzrokovan padom izvoza i investicija. Nagli realni pad izvoza (-8,8%) uslijed pada izvozne tražnje je glavni uzrok recesije u BiH 2009. godine. Pad uvoza (realni pad od 10,2%) i realni pad vanjskotrgovinskog deficita (od 12%) nije dovoljan da otkloni efekte pada izvoza, finalne potrošnje i investicija u 2009. godini.

U 2009. godini pad BDP je prouzrokovao i pad broja zaposlenih i usporeni porast plaća, koji će dovesti do istog trenda i u 2010. godini kada se očekuje tek neznatan rast broja zaposlenih i rast plaća.

Pozitivan realni rast EU ekonomije u odnosu na prethodni kvartal tokom posljednja dva tromjesečja 2009. predstavlja prve značajnije naznake početka ekonomskog oporavka u EU. Iako bi zaustavljanje recesije EU ekonomije u drugom polugodištu 2009. trebalo, kroz početak oporavka BiH izvoza, zaustaviti opšti negativan trend BiH ekonomije, situacija je još uvijek daleko od zadovoljavajuće, obzirom da je BDP EU u trećem i četvrtom kvartalu još uvijek znatno niži u poređenju sa istim periodom 2008. godine. S druge strane, obzirom da se pad proizvodnje obično reflektuje na smanjenje zaposlenosti, sa zakašnjenjem od jednog ili više kvartala, te obzirom na već postojeći trend sve intenzivnijeg pada zaposlenosti najvjero vatnije je došb do daljnje g slabljenja domaće tražnje u četvrtom tromjesečju 2009. koji je nastavljen u prvom polugodištu 2010.

Srednjoročna ekonomska prognoza na nivou BiH

Projekcije za 2010. i 2011. su uglavnom zasnovane na slijedećim pretpostavkama:

- Realni rast BDP-a u EU 27 od 0,7% u 2010., i 1,6% u 2011.;
- Postepeni oporavak svjetske tražnje za metalima u periodu 2010-2011;
- Blagi trend rasta svjetskih cijena energenata i hrane tokom 2010-2011. nakon njihovog naglog pada u 2009. godini;
- Skroman rast doznaka građanima iz inostranstva od 1% u 2010., te 4% u 2011. godini;
- Finansijskom krizom uzrokovan pad direktnih stranih investicija od 61% u 2009. godini
- Početak korištenja zajmova EBRD-a, EIB, Svjetske Banke i drugih međunarodnih organizacija radi izgradnje mreže puteva u BiH u 2010. i 2011. godini;
- Odsustvo značajnijih elementarnih nepogoda, a posebno suša koje bi mogle značajno ugroziti poljoprivredu i proizvodnju električne energije u hidroelektranama.

Neznatan rast ekonomije EU u 2010. godini bi trebao dovesti do djelomičnog oporavka BiH izvoza i inostranih priliva novca što bi trebalo rezultirati skromnim rastom domaće tražnje nakon njenog pada u 2009. godini. Ipak, obzirom na marginalan porast izvozne tražnje očekivani porast izvoza u 2010. godini bi takođe trebao biti veoma skroman i to još uvijek ispod nivoa iz 2008. godine. Slična situacija se očekuje i sa novčanim prilivima iz inostranstva koji bi, u skladu sa ekonomskom situacijom u svijetu i posebno u EU, trebali porasti svega 1% u 2010. godini, te 4% u 2011. godini. Ovi faktori bi ponajviše mogli dovesti do neznatnog ponovnog rasta finalne potrošnje i investicija u 2010. godine čije značajnije poboljšanje bi trebalo biti vidljivo tek u 2011. godini. Konačan rezultat rasta domaće tražnje bi trebao biti postepeni oporavak uvoza te ponovno jačanje vanjskotrgovinskog deficita tokom 2010. godine, a posebno 2011. godine. Djelovanje pomenutih faktora bi prema procjenama DEP-a trebalo proizvesti skoro neznatan realni ekonomski rast u BiH od 0,7% u 2010. godini, te skroman rast od 3,2% u 2011. godini.

Pad finalne potrošnje nakon recesije u 2009. bi trebao biti zaustavljen 2010. godine kada se očekuje veoma skroman realni rast od 1,4%, odnosno nominalni rast 3,4% imajući u vidu ponovni porast potrošačkih cijena (od približno 2%). Zaustavljanje pada finalne potrošnje bi prije svega trebalo biti rezultat ponovnog, mada skromnog, realnog rasta privatne potrošnje od svega 1,4%. S druge strane, uprkos očekivanom blagom porastu javnih prihoda, očekivano djelovanje mjera štednje uslovljenih „Stand-by aranžmanom“ sa MMF-om bi trebalo znatno usporiti rast javne potrošnje koja bi, nakon dvocifrenih stopa tokom nekoliko godina prije recesije, u 2010. godini trebala zabilježiti nominalni rast od svega 3%. Značajniji oporavak finalne potrošnje očekuje se tek u 2011. godini kada se prognozira realni rast od 3,7% i to zahvaljujući značajnom ubrzanju kako privatne, tako i javne potrošnje. Glavni uzrok ovog poboljšanja leži u ponovnom jačanju raspoloživog dohotka i javnih prihoda uslijeg sve snažnijeg ekonomskog rasta kako u BiH tako i u okruženju.

Inostrani novčani prilivi po osnovu dohodaka i doznaka koji su tokom recesije u 2009. godini bili glavni uzroci pada raspoloživog dohotka domaćinstava bi tokom 2010-2011. godine trebali predstavljati glavne faktore njegovog oporavka. Ponovni porast doznaka stanovništvu iz inostranstva od svega 2,4% i skroman porast bankarskih kredita bi trebali biti glavni faktori zaustavljanja pada raspoloživog dohotka domaćinstava u 2010. godini. S druge strane, doprinos dohodaka zaposlenih, a posebno socijalnih transfera porastu raspoloživog dohotka bi trebao biti veoma skroman tokom 2010. godine. Naime, puni uticaj pada proizvodnje iz 2009. godine na smanjenje zaposlenosti bi trebao da se osjeti u prvom polugodištu 2010. nakon čega se očekuje skroman porast. Ipak, smanjenje zaposlenosti u kombinaciji sa niskim porastom plata u konačnici ne bi trebalo dovesti do ukupnog pada dohodaka zaposlenih već samo znatno usporiti njihov porast, obzirom da je očekivana stopa rasta plata znatno veća od stope pada zaposlenosti. Ovakav porast dohodaka zaposlenih bi se u konačnosti trebao odraziti na uplate socijalnih doprinosa i na taj način usporiti rast socijalnih transfera, pa prema tome i raspoloživog dohotka. Očekuje se da bi osjetniji ekonomski rast u BiH i okruženju tokom 2011. godine, kroz jačanje zaposlenosti i inostranih priliva, trebao ojačati rast raspoloživog dohotka i javnih prihoda, tj. finalne potrošnje prije svega trajnih potrošnih dobara.

Komponenta BDP-a koja je tokom recesije u 2009 ostvarila najveći pad (realni pad od skoro 30%) su bile investicije. Ipak, bez obzira na ovakav bazni efekat prognozira se da će očekivana stagnacija BiH ekonomije uz skroman oporavak izvoza u 2010.godine dovesti do tek neznatnog realnog rasta investicija od 2,8%. Ovo se prije svega odnosi na privatne investicije za koje se prognozira realni rast od svega 3,4%. Naime, stagnacija ekonomske aktivnosti na nivou nižem u odnosu na 2008.godinu će teško stimulisati investiranje u nove kapacitete tako da će investiranje uglavnom biti usmjereno ka održavanju postojećih kapaciteta. Pored toga, očekuje se da povrati na investicije budu opterećeni znatno skupljim izvorima finansiranja uz veoma stroge kreditne kriterije. Mogućnosti finansiranja investicija iz sopstvenih sredstava kao glavnog izvora finansiranja ulaganja u nove kapacitete bi takođe trebala biti znatno umanjena obzirom na tek skroman rast zarada BiH preduzeća uslijed opšteg pada ekonomske aktivnosti. Konačno, tek postepeni ekonomski oporavak svjetske ekonomije ne ukazuje na značajnije prilive inostranog kapitala i drugih kapitalnih priliva iz inostranstva kojima bi se donekle olakšalo finansiranje investicija. S druge strane, uprkos izuzetno skromnom porastu javnih prihoda očekuje se značajan nominalni rast javnih investicija od 15% prije

svega zahvaljujući početku korištenja sredstava pozajmljenih od međunarodnih finansijskih institucija (WB i EBRD) namjenjenih za izgradnju cestovne infrastrukture. Značajnije ubrzanje ekonomske aktivnosti i BiH izvoza u 2011. godini bi trebalo konačno povećati očekivane povrate na BiH investicije i na taj način motivisati znatan realni rast investicija od 9,7%. Postepeni porast zarada BiH preduzeća, te sve povoljniji uslovi zaduživanja i sve veća prisutnost inostranog kapitala bi trebali znatno olakšati finansiranje investicija u prvoj godini značajnijeg oporavka BiH ekonomije. Tokom 2011. godine se takođe očekuje znatno intenzivnije korištenje pomenutih inostranih kreditnih sredstava za izgradnju cestovne infrastrukture, pa prema tome i značajan nominalni rast javnih investicija od 40%.

Skroman oporavak ekonomije EU i zemalja iz okruženja su rezultirali skromnim projiciranim realnim rastom BiH izvoza od 7%, pa prema tome i tek neznatnim BiH ekonomskim rastom u 2010. godini. Uprkos baznom efektu iz 2009. godine uzrokovanom dvocifrenim padom izvoza, ovo je stopa niža u odnosu na dvocifrene stope iz perioda prije svjetske recesije tako da je projicirana vrijednost izvoza u 2010. ispod nivoa iz 2008. godine. Ovakav rast izvoza bi trebao biti glavnim uzrokom skromnog rasta industrijske proizvodnje i domaće tražnje, pa prema tome i uvoza. Drugim riječima, nizak porast industrijske proizvodnje bi trebao rezultirati prilično skromnim rastom uvoza intermedijarnih dobara i energije neophodnih za proizvodne procese i transport proizvedenih roba, dok bi s druge strane skroman rast privatne potrošnje i investicija trebali rezultirati sličnim uvozom trajnih potrošnih dobara i opreme. Obzirom na sve ovo, očekuje se realni rast uvoza od svega 6,7%, odnosno nominalni rast od 11% u 2010. godini. Slično kao kod izvoza, radi se o veoma skromnoj stopi imajući u vidu dvocifreni negativan rast u recesijskoj 2009. godini. Ovako skroman rast vanjske trgovine u 2010. bi trebao rezultirati nominalnim rastom vanjskotrgovinskog deficita od 11%. Snažniji očekivani rast zemalja regiona i EU u 2011. bi trebao dovesti do osjetnijeg snaženja BiH izvozne tražnje i to prije svega u domenu baznih metala, izvoza autodijelova i dijelova opreme tako da se projicira realni porast BiH izvoza od 10,3%. Ovo bi, po prvi put nakon 2008. godine trebalo dovesti do značajnijeg BiH ekonomskog rasta pa prema tome i jačanja uvozne tražnje. Projicira se da bi vrijednost BiH uvoza u 2011. godini mogla porasti za 15,5% nominalno, odnosno 10,8% u realnom smislu što bi obzirom na pomenuti rast izvoza trebalo rezultirati realnim rastom vanjskotrgovinskog deficita od 11,6%.

Period 2012-2013. godine bi, obzirom na pretpostavku normalizacije svjetske ekonomije, trebao obilježiti povratak BiH ekonomije na raniji trend realnog rasta sa stopama iznad 5%. Ponožno jačanje BiH vanjske trgovine i inostranih priliva novca uslijed znatno bolje situacije na finansijskim tržištima u svijetu bi trebali dovesti do jačeg intenziviranja BiH ekonomske aktivnosti u poređenju sa ranijim godinama. To drugim riječima znači intenzivnije povećanje proizvodnje i zaposlenosti tokom 2012-2014. koje bi trebalo rezultirati rastom dohodaka kako preduzeća, tako i domaćinstava s jedne, takođe i rastom javnih prihoda kako po osnovu vanjske trgovine tako i domaće potrošnje s druge strane. Snažniji rast zaposlenosti u vrijeme punog BiH ekonomskog oporavka bi zasigurno trebao ojačati raspoloživi dohodak ne samo direktno kroz primanja zaposlenih nego i kroz porast socijalnih transfera čija veličina direktno zavisi od zarađenih dohodaka po osnovu zaposlenosti.

Obzirom na to, projicira se realni rast privatne potrošnje od 4,2% u 2012. godini te 3,7% u 2013. godini. Rast javnih prihoda, ponajviše u domenu indirektnih poreza uslovljen povećanom međunarodnom trgovinom i finalnom potrošnjom, bi trebao omogućiti realni rast javne potrošnje od 3,4% i 2,4% u 2012. i 2013. respektivno. Konačno, ukupna finalna potrošnja bi tokom 2012. godine

trebala nominalno rasti stopom od 5%, tj realnom stopom od 3,4%, dok bi njen nominalni rast trebao iznositi 4%, tj. 2,4% u realnom smislu. Očekuje se da bi normalno funkcionisanje finansijskih tržišta, rast javnih prihoda i ekonomski rast u skladu sa dugoročnim trendom trebali stimulirati stabilan realni rast investicija tokom 2012-2013. godine od približno 10%. Očekivani povećani povrti u ovom periodu kako po osnovu povećanih mogućnosti tržišnih plasmana tako i po osnovu dostupnosti i niže cijene izvora finansiranja bi trebali predstavljati glavni uzrok rasta privatnih investicija. S druge strane, stabilan rast javnih prihoda bi trebao omogućiti povećanje štednje vladinog sektora i na taj način obezbjediti rast javnih investicija. Rast svjetske tražnje za metalima i automobilima tokom 2012-2013. godine bi trebali biti glavni faktori realnog rasta BiH izvoza od približno 11,5%. S druge strane, snažan ekonomski rast bi trebao rezultirati nešto sporijim rastom uvoza u istom periodu od 8,2% tako da se projicira usporen porast vanjskotrgovinskog deficita u ovom periodu.

Poglavlje 3

SREDNJOROČNA FISKALNA I MONETARNA STRATEGIJA

Fiskalna monetarna strategija

Tokom 2010. godine se očekuje da će se desiti blagi oporavak BiH ekonomije (ili stagnacija) nakon djelovanja negativnih posljedica svjetske ekonomske krize. U skladu s tim, za očekivati je da će se desiti i lagano poboljšanje vanjskotrgovinskih tokova. Odnosno, predviđa se da će se desiti kako rast izvoza, tako i uvoza, mada znatno nižim stopama, što bi trebalo dovesti do rasta deficita kako trgovinskog računa (znatno sporije), tako i značajnijeg rasta deficita tekućeg računa. Tokom 2010. godine očekuje se blagi porast strane aktive, što ukazuje na to da postepeno dolazi do prestanka povlačenja sredstava kod komercijalnih banaka u inostranstvu, što je bilo prisutno prethodne dvije godine, kao i vraćanje povjerenja stanovništva u bankarski sektor. S druge strane, tokom 2010. godine se očekuje značajno povećanje investicija te povlačenje novih zajmova kod različitih izvora iz inostranstva (MMF, EBRD, Svjetska banka i sl.), takođe i, povećanje gotovine i depozita stranih banaka koje banke ulažu u svoje filijale kod nas (strana pasiva). S obzirom na sve gore navedene pretpostavke, projicira se rast deviznih rezervi, do 8% najviše.

Što se tiče **2011. godine** trebao bi se desiti oporavak naše ekonomije. Tako da će doći do sporijeg povećanja kako deficita tekućeg računa tako i deficita trgovinskog računa. U istom periodu projicira se i povećanje (ali sporije) doznaka građanima iz inostranstva, jer je i u svjetskim ekonomijama prisutan oporavak. U ovom periodu bi trebalo nastupiti neko stabilnije stanje, u smislu finansiranja-pozitivna kretanja. Jedno od njih je povećanje sredstava po osnovu direktnih investicija, kao i ukupnih investicija u BiH ekonomiju (nastavak privatizacije iz prethodne godine). Zatim, trebao bi da se desi oporavak na inostranim finansijskim tržištima, potpuno vraćanje povjerenja stanovništva u bankarski sektor i pojava novih bankarskih proizvoda, što bi se odrazilo na ponovno povećanje strane aktive. Oporavak finansijskih tržišta u svijetu ogleda se i kroz povećanje strane pasive, i to posebno kroz povećanje gotovine i depozita koje banke ulažu u svoje jedinice kod nas. Takođe, do rasta strane pasive dovelo bi i povlačenje novih zajmova, zahvaljujući sredstvima od priliva investicija. Tako, kao i u prethodnoj godini, i u ovoj godini najviše uticaja na devizne rezerve

bi imale direktne strane investicije. Prema tome, one nastavljaju da prate trend rasta započet tokom 2010. godine i njihov rast prema projekcijama DEP-a bi iznosio najviše 16%.

Za **2012. godinu** projicira se potpuni oporavak svjetskih ekonomija, kao i nešto brži rast svih privrednih aktivnosti naše ekonomije. I u ovoj godini bi trebalo da dođe do snažnog rasta vanjske trgovine, što bi se jednim dijelom odrazilo na kretanje deviznih rezervi. Takođe, tokom ove godine pretpostavlja se kontinuiran rast priliva u BiH ekonomiju. Jedan vid tih priliva jeste povećanje sredstava po osnovu investicija kroz privatizaciju preduzeća i izgradnje elektrana. Zatim, trebao bi da se desi potpuni oporavak na inostranim finansijskim tržištima, koji bi se kod nas odrazio kroz potpuno vraćanje povjerenja stanovništva u bankarski sektor, kao i kroz pojavu novih bankarskih proizvoda i razvoj tržišta kapitala. Takođe, u svrhu unaprijeđenja BiH izvoza trebalo bi da se desi poboljšanje položaja BiH izvoznika, kroz povećanje trgovinskih kredita sa povoljnijim uslovima otplate. Još jedan vid priliva bi bilo povećavanje sredstava po osnovu zaduživanja kod različitih inostranih izvora, koji bi se takođe odrazili na devizne rezerve. Svi vidovi priliva bi uticali na kretanje deviznih rezervi u navedenom periodu. Dakle, pretpostavka je, da bi devizne rezerve, u skladu s tim, nastavile svoj rast (najviše do 21%), brzinom iz ranijih stabilnijih godina.

Za **2013. godinu** se pretpostavlja da je nastavak uspješne prethodne godine. Dakle, nastavlja se stabilan rast svih privrednih aktivnosti. Za kretanje deviznih rezervi, najviše uticaja imaju kretanja u vanjskoj trgovini. Za vanjsku trgovinu se pretpostavlja ubrzan rast, sa većom stopom izvoza u odnosu na uvoz. Takođe, se pretpostavlja rast svih vidova investicija. Pretpostavka je takođe, da će bankarski sektor imati da ponudi nove bankarske proizvode kao i da će doći do razvoja tržišta kapitala, pa bi tim došlo do povećanja strane aktive komercijalnih banaka koje bi se odrazilo i na devizne rezerve. Sa druge strane, doći će i do porasta svih vidova strane aktive. Sa druge strane, pretpostavlja se da će doći do rasta trgovinskih kredita, povlačenja novih zajmova kod inostranih izvora finansiranja, rasta gotovine i depozita kod inostranih komercijalnih banaka, kao i drugih vidova inostrane pasive. Sve ovo bi trebalo da dovede da devizne rezerve nastave svoj trenda rasta, započet 2010. godine, nakon izlaska iz krize. I u skladu s tim, pretpostavlja se da bi devizne rezerve trebale da rastu stopom od oko 16%.

Fiskalna strategija općine Zavidovići

Osnovna pretpostavka unutar fiskalne strategije kantona je da će fiskalna situacija ostati ograničena i uska i kao takva neće biti dovoljna za ostvarenje željenih projekata. U tom smislu nameće se kao imperativ općinskim organima u narednom periodu da učine sve u okviru svojih nadležnosti na poboljšanju fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti, tim prije što su ukupna kretanja u BiH konstantno izložena visokom deficitu tekućeg računa, što će se samo po sebi odraziti i na prostor općine Zavidovići. Visoka stopa deficita spoljnotrgovinske razmjene i po svemu sudeći nadolazeća inflacija, koja je već u ovom trenutku čini se poprilično iznad planiranih stopa i procjena zasnovanih na željama i održivim vrijednostima, zasigurno će predstavljati velike probleme za sve nivoe vlasti ukoliko se u budućem srednjoročnom periodu ne bude uspostavila realnija fiskalna strategija zasnovana na čvršćim ograničenjima javne potrošnje, a u isto vrijeme ne naprave značajniji iskoraci u mjerama i aktivnostima koje će dovesti do povećanja i jačanja fiskalnih kapaciteta.

Rizici po projekcije prihoda

Projekcije prihoda su usko vezane za privredni rast. Najveći rizik po projekcije date u ovom dokumentu je neuspjeh u ispunjavanju ciljeva privrednog rasta.

Administracija poreskog sistema također predstavlja rizik po projekcije prihoda. Poreski prihodi zavise od unapređenja poreske discipline. U tom pravcu Uprava za indirektno oporezivanje je uvela seriju koraka, koja uključuje unapređenje operativne procedure, revizije, inspekciju i sl., a sve sa ciljem unapređenja poreske administracije u sistemu indirektnog oporezivanja.

Ukupni prihodi Budžeta općine Zavidovići

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici koji bi trebali biti na raspolaganju u budžetu općine Zavidovići u 2011. godini projicirani su u iznosu od 7,250 miliona KM (ne uzimajući u obzir odobreni kredit za rekonstrukciju puta Zavidovići-P.Konak u iznosu od 2,2 miliona KM), što u odnosu na prihode procijenjene za 2010. godinu predstavlja umanjene od 6,9 %. Očekivani rast ukupnih prihoda i primitaka u 2011. godini iznosi 7,9 %, a u 2013. godini se očekuje porast od 3,5 % u odnosu na prethodnu godinu.

Indirektni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za indirektno oporezivanje

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih dadžbina i akciznih dažbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju slijedećim redom:

1. Raspodjela na račun rezervi,
2. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija BiH,
3. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta i
4. Otplata vanjskog duga.

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti.

U skladu sa Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj 22/06, 43/08, 22/09) prihodi sa Jedinstvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije	36,20 %
2. Finansiranje funkcija kantona	51,48 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave	8,42 %
4. Direkcija za ceste	3,90 %

Federalno ministarstvo finansija izradilo je preliminarne projekcije prihoda (po osnovu indirektnih poreza, direktnih poreza i neporeskih prihoda) koje još nisu usaglašene i revidirane za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH koje su dostavljene Ministarstvu finansija Zeničko-dobojskog kantona za Kanton i općine Zeničko-dobojskog kantona.

Služba za upravu ekonomskih poslova i poduzetništvo je projekciju prihoda za 2011.-2013. godinu uradilo na bazi procijenjenih prihoda za 2010. godinu i nominalnog rasta BDP -a.

Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinственог računa projicirani su u 2011. godini u iznosu od 3,7 miliona KM sa rastom od 26,1 %, a u projekciji za 2012. godinu sa porastom od 5,6 % i za 2013. godinu sa porastom od 2,58 %.

Porez na dohodak

Ukupni prihodi od poreza na dohodak su projicirani na 0,516 miliona KM u 2011. godini, što predstavlja isti nivo u odnosu na očekivani nivo u 2010. godini.. Projekcije ovog prihoda za 2010. i 2011. godinu veće su za oko 5,5% odnosno 5,6% u odnosu na prethodne godine.

Ostali porezi

Ostali porezi su za 2011. godinu planirani u iznosu od 0,071 miliona KM što predstavlja smanjenje 6 % u odnosu na očekivani nivo u 2010. godini.

Ovi porezi se u naredne dvije godine projiciraju u iznosu od 0,08 odnosno 0,09 miliona KM.

Neporeski prihodi

Neporeski prihodi su projicirani u 2011. godini u ukupnom iznosu od 1,72 miliona KM i manji su za 2 % u odnosu na 2010. godinu. U okviru ovih prihoda budžetska sredstva (naknade, takse, novčane kazne i ostali prihodi) iznose 1,69 miliona KM i manja su za 1,8 % u 2011. godini, odnosno veća za 1 % i 1,7 % u projekcijama narednih godina.

Tekuće potpore (grantovi)

Tekuće potpore u 2011. godini su projicirane u iznosu 0,9 miliona KM (ne uzimajući u obzir odobreni kredit za rekonstrukciju puta Zavidovići-P.Konak u iznosu od 2,2 miliona KM) što je na nivou procjene 2010. godine. Projekcije za 2012. godinu su veće za 4,2 % u odnosu na 2011. godinu, a 5,3% u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu.

Poglavlje 4**Struktura potrošnje u javnom sektoru**

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima i budžetskim reformama na nivou FBiH. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu definiranja prioriternih rashoda i definiranju gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtnom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda, urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2011.-2013. godine.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na plaće i naknade, socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, te je imperativ na Općinskom načelniku da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U tabeli 3. i tabeli 1. (u prilogu) daju se ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu namjenskih sredstava.

Iz tabele je vidljivo da su izdaci po osnovu plaća i naknada troškova zaposlenih u 2010. godini ostali na istom nivou u odnosu na 2009. godinu.

Obzirom da jedna od mjera za ograničenje potrošnje u narednom periodu ne predviđa povećanje broja zaposlenih, osim ukoliko budžetski korisnik ne posjeduje izričito suglasnost za novo upošljavanje, shodno tome broj zaposlenih lica i nivo plaća u 2010. godini će ostati relativno nepromijenjen u odnosu na 2009. godinu.

Kako se u periodu 2011-2013. godina očekuje blagi oporavak BiH ekonomije (ili stagnacija) nakon djelovanja negativnih posljedica svjetske ekonomske krize, za očekivati je da će se desiti blago povećanje plaća i naknada zaposlenih, kao i materijalnih troškova shodno ostvarenim prihodima na nivou kantona, a što se vidi iz naprijed navedenog tabelarnog prikaza.

Plaće i naknade troškova zaposlenih u općini Zavidovići

Plaće i broj zaposlenih u općini Zavidovići daju se u tabeli 2. (u prilogu).

Izdaci za materijal i usluge

Potrošnja na materijal i usluge se procjenjuje na 0,38 miliona KM u 2011. godini, što predstavlja 3,85% ukupnog budžeta općine. Izdaci za materijal i usluge u 2011. godini su za 6,3% viši od procijenjenih za 2010. godinu, dok se u projekcijama za 2012. i za 2013. godinu predviđa zadržavanje postojećeg nivoa.

Transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2011. godini iznose 2,6 miliona KM i u odnosu na procjenu 2010. godine manji su za 7%, a u ukupnom budžetu učestvuju sa 35,8%.

Kapitalna potrošnja općine Zavidovići

Ukupni kapitalni izdaci iz budžeta se procjenjuju na 1,96 miliona KM u 2011. godini (ne uzimajući u obzir odobreni kredit za rekonstrukciju puta Zavidovići-P.Konak u iznosu od 2,2 miliona KM). Za 2012. i 2013. godinu se očekuje potrošnja u iznosu 2,04 miliona KM i 2,5 miliona KM. Opredjeljenje Općinskog načelnika za održivi budžet, uslijed efekata svjetske ekonomske krize koja je uticala na provođenje odgovarajućih mjera štednje u svim segmentima, se odrazilo i na zadržavanje izdataka za kapitalne projekte u narednom periodu na istom ili približnom nivou.

Predviđeni kapitalni projekti uključuju:

- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte iz oblasti obrazovanja
- Nabavku opreme budžetskim korisnicima
- Nabavku građevina

Poglavlje 5**Budžetski prioriteti za period 2011. - 2013.godina**

Budžet je glavni instrument za određivanje politika Vlada. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi Vlade prevode u usluge, programe i aktivnosti koje su usmjerene ka ispunjavanju socijalnih i ekonomskih potreba građana.

Suočena sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji nadilaze nivo raspoloživih resursa, obaveza je Općinskog načelnika da donese odluke o tome koje su njene prioritetne politike. Korisnici su utvrdili svoje prijedloge visoko prioritetne potrošnje (za postojeće i nove programe/aktivnosti), kao i moguće uštede/opcije smanjenja za programe nižeg prioriteta, kako bi se ti resursi preusmjerili na inicijative višeg prioriteta.

U Tabeli 1. - Konsolidovana potrošnja po funkcionalnim sektorima za period 2009-2013. godina su sažeti budžetski plafoni za korisnike budžeta općine Zavidovići.

OPĆINSKI NAČELNIK

(M.P.)

Hakija Osmić, dipl.pec, s.r.